

**Regeling van de Staatssecretaris van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur en de Staatssecretaris van Infrastructuur en
Waterstaat, van [datum], nr. IENW/BSK-2026/[nummer],
houdende wijziging van de Regeling gewasbeschermingsmiddelen en
biociden in verband met de invoering van regels voor het gebruik van
roenticiden**

[ID: 28816]

De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en de
Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat;

Gelet op artikel 19, vijfde lid, van verordening (EU) Nr. 528/2012, de artikelen,
28, eerste lid, 71, derde lid, en 118 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en
biociden en de artikelen 17, eerste, tweede en vijfde lid, 17a, eerste en vijfde lid,
18, vierde lid, 24, vijfde lid, 25, vijfde lid, 28 en 33a, eerste en derde lid, van het
Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden;

Besluit:

ARTIKEL I

De Regeling gewasbeschermingsmiddelen en biociden wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 1.1 wordt als volgt gewijzigd:

1. De begripsbepalingen richtlijn 2000/29/EG, risicogetal en ultra low volume-
formulering vervallen.
2. In de alfabetische volgorde worden de volgende begripsbepalingen ingevoegd:
bulkverpakking: verpakking die vanwege de grootte niet bestemd is voor de
eindgebruiker;
verordening 396/2005: Verordening (EG) nr. 396/2005 van het Europees
Parlement en de Raad van 23 februari 2005 tot vaststelling van maximumgehalten
aan bestrijdingsmiddelenresiduen in of op levensmiddelen en diervoeders van
plantaardige en dierlijke oorsprong en houdende wijziging van Richtlijn
91/414/EEG van de Raad (Pb EU 2005, L 70);.

B

In artikel 6.2, tweede lid, onder b, wordt „, de geboortedatum en het
burgerservicenummer” vervangen door „en de geboortedatum”.

C

Artikel 6.3 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het derde lid, onder b, wordt “(C0003)” vervangen door “(C0003/C0192)”.
2. In het vierde lid, onder b, wordt “(C0004)” vervangen door “(C0004/C0193)”.
3. In het vijfde lid, onder b, wordt “(C0005)” vervangen door “(C0005/C0194)”.
4. In het zesde lid wordt “(C0013)” vervangen door “(C0013/C0196)”.

D

Artikel 6.4 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste tot en met vijfde lid wordt "de Minister van Infrastructuur en Waterstaat" telkens vervangen door "de Stichting Groene Erkenningen, die het verwerkt in het Register Plaagdierbeheersing, Milieu en Veiligheid".
2. In het zesde lid wordt "indien de gebruiker [...] heeft ontvangen" vervangen door "aan de persoon die beschikt over een certificaat of een diploma dat mede dat certificaat omvat, en dat voldoet aan de op grond van artikelen 7.2.4 en 7.2.6 van de Wet educatie en beroepsonderwijs vastgestelde kwalificaties en beroepsvereisten".
3. Het zevende tot en met tiende lid vervalt.

E

Na artikel 6.4 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 6.4a. Verstrekken bewijs van vakbekwaamheid biociden

1. De Stichting Groene Erkenningen verstrekt het bewijs van vakbekwaamheid op aanvraag aan de hand van het Register Plaagdierbeheersing, Milieu en Veiligheid.
2. Een bewijs van vakbekwaamheid wordt niet verstrekt dan nadat het tarief, bedoeld in artikel 6.8, eerste lid, is voldaan.
3. Een bewijs van vakbekwaamheid wordt ambtshalve verlengd als bedoeld in artikel 18, tweede lid, van het besluit, indien voldoende nascholingsbijeenkomsten zijn bijgewoond, die zijn erkend door Bureau Erkenningen van de Stichting Groene Erkenningen, of opnieuw met goed gevolg een examen is afgelegd dat recht geeft op een certificaat als bedoeld in artikel 6.4, zesde lid.
4. De Minister van Infrastructuur en Waterstaat kan een bewijs van vakbekwaamheid biociden intrekken op grond van artikel 85, derde lid, van de wet.
5. Op het intrekken van een bewijs van vakbekwaamheid biociden is artikel 6.3b, tweede en derde lid, van overeenkomstige toepassing.

F

Aan artikel 6.7, zevende lid, wordt toegevoegd ", of een inhoudelijk gelijkwaardig diploma of certificaat".

G

In artikel 7.3c, derde lid, wordt na "het eerste lid," ingevoegd "met uitzondering van onderdeel c,".

H

Na artikel 7.3d wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 7.3e. Informatie op bulkverpakkingen

1. Op de verpakking van een gewasbeschermingsmiddel in bulkverpakking worden duidelijk de volgende gegevens vermeld:
 - a. de naam van het gewasbeschermingsmiddel en het toelatingsnummer of toelatingskenmerk in het land van bestemming,

- b. de formulering van het gewasbeschermingsmiddel, en
- c. de naam, het adres en de vestigingsplaats van de fabrikant.

I

Aan hoofdstuk 8, paragraaf 1, wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 8.1a. Toepassing van rodenticiden

1. Degene die ter beheersing van knaagdieren een rodenticide toepast die is toegelaten voor professioneel gebruik, treft met het oog op het juist gebruik en het treffen van risicoreducerende maatregelen bij de toepassing van die rodenticide de maatregelen van bijlage XVIII, onderdelen A en B.
2. Een externe, onafhankelijke deskundige beoordeelt op basis van de criteria van bijlage XVIII, onderdeel C, of de toepasser van een rodenticide handelt overeenkomstig het eerste lid.

J

In artikel 8.4 vervalt onderdeel b, onder vervanging van de punt in een puntkomma in onderdeel a, en onder verlettering van onderdeel c naar b.

K

Artikel 8.11 vervalt.

L

Artikel 11.10d vervalt.

M

De bijlagen VI en VII vervallen.

N

Aan bijlage XIII, deel C, wordt een rij toegevoegd, luidende:

90	78, eerste lid, van de wet en artikel 28 van het besluit	Het toepassen van rodenticiden in strijd met de regels voor juist gebruik.	1500	1500	2000	1000	500	250
----	--	--	------	------	------	------	-----	-----

ARTIKEL II

Deze regeling treedt in werking met ingang van PM.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,

S.P.A. Erkens

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,

A.W.H. Bertram

Bijlage bij artikel I, onderdeel I

Bijlage XVIII. Juist gebruik en passende risicoreducerende maatregelen bij de toepassing van rodenticiden als bedoeld in artikel 8.1a.

A. Algemeen

In deze bijlage wordt verstaan onder:

doeltreffendheid:	mate waarin het doel van de knaagdierbeheersing is behaald, dankzij de risico-inventarisatie, de beheersstrategie en de uitvoering van het plan van aanpak, met zo min mogelijk ongewenste neveneffecten.
drempelwaarde:	aard en mate van gevaar, schade of hinder voor mens, dier of het milieu, als gevolg van de aanwezigheid van knaagdieren op of in de directe nabijheid van de locatie.
knaagdierbeheerser:	degene die met het oog op de beheersing van knaagdieren een rodenticide toepast die is toegelaten voor professioneel gebruik.
noodsituatie:	situatie op een locatie, waarin de aanwezigheid van de ratten- of muizenpopulatie gevaar, schade of hinder veroorzaakt boven de drempelwaarde, of die aanwezigheid leidt tot een acute bedreiging voor de volksgezondheid en/of diergezondheid.
opdrachtgever:	degene die opdracht geeft tot de uitvoering van knaagdierbeheersing.
preventieve maatregelen:	maatregelen ter voorkoming of minimalisering van de aanwezigheid van knaagdieren, zoals

voorlichting, monitoring, bouwtechnische
aanpassingen, aanpassingen in de
groenvoorziening, bedrijfsvoering, opslag van
eetbare producten en afvalbeheer.

B. Knaagdierbeheersing uitvoeren

B1. Knaagdierbeheersing voorbereiden

B1.1 Dossier

1. Voorafgaande aan de toepassing van rodenticiden stelt de knaagdierbeheerser een dossier op.
2. De knaagdierbeheerser draagt er zorg voor dat de opdrachtgever toegang heeft tot het dossier.
3. In het dossier worden ten minste opgenomen:
 - a. de contactgegevens van de knaagdierbeheerser en de opdrachtgever;
 - b. de kwalificaties van de knaagdierbeheerser, waaronder in ieder geval een bewijs van vakbekwaamheid, voor zover die verband houden met knaagdierbeheersing;
 - c. de signalen die wijzen op het optreden van resistentie bij knaagdieren tegen rodenticiden;
 - d. alle rapporten van bevindingen;
 - e. de verklaringen van de knaagdierbeheerser en de opdrachtgever dat zij elk naar beste kunnen de maatregelen zullen uitvoeren die hen in het plan van aanpak zijn toebedeeld;
 - f. de risico-inventarisaties bedoeld in onderdeel B1.3;
 - g. de weergave van de beheersstrategie bedoeld in onderdeel B1.4;
 - h. het plan van aanpak per locatie bedoeld in onderdeel B1.5 en eventuele wijzigingen van het plan van aanpak;
 - i. de administratie bedoeld in onderdeel B5 van deze bijlage;
 - j. de verslagen van de extern onafhankelijk deskundige bedoeld in onderdeel C;
 - k. de eventuele bestuursrechtelijke sancties over een periode van ten minste twaalf maanden voor zover die verband houden met de knaagdierbeheersing op een locatie van de opdrachtgever;
 - l. de bevindingen van certificerende instellingen, voor zover die verband houden met de knaagdierbeheersing op een locatie van de opdrachtgever.
4. Het dossier is actueel en compleet.
5. Het dossier wordt gedurende ten minste drie jaar bewaard.
6. De knaagdierbeheerser verstrekt de gegevens en bescheiden die nodig zijn voor een beoordeling van de aard en de omvang van de knaagdierbeheersing op één of meer locaties op diens verzoek aan een toezichthouder van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit of de Inspectie Leefomgeving en Transport.

B1.2 Monitoring

1. De knaagdierbeheerser voert vanaf de start van de knaagdierbeheersing regelmatig fysieke controles uit, tijdens welke hij controleert op de aanwezigheid van een knaagdierenpopulatie. De controlefrequentie wordt bepaald door aspecten zoals monitoringsresultaten, mate van overlast of de fase waarin de knaagdierbeheersing zich bevindt.

2. Een controle mag worden aangevuld met het gebruik van andere monitoringstechnieken, zoals camera's.
3. Een controle richt zich in ieder geval op:
 - a. uitwerpselen van ratten en/of muizen;
 - b. poot- en staartafdrukken van ratten en/of muizen;
 - c. knaagschade;
 - d. opname van (niet-toxisch) lokaas;
 - e. kadavers van knaagdieren;
 - f. andere sporen van ratten- en/of muizenactiviteit, en
 - g. de staat van onderhoud van preventieve en niet-chemische maatregelen en methoden.
4. De knaagdierbeheerser legt de monitoringsresultaten en de controlefrequentie binnen 48 uur na uitvoering van de fysieke controle vast in een rapport van bevindingen.

B1.3 Uitvoering risico-inventarisatie

1. De knaagdierbeheerser voert op een locatie een risico-inventarisatie uit.
2. In de risico-inventarisatie beschrijft de knaagdierbeheerser ten minste de volgende aspecten:
 - a. aard, omvang en bron van de knaagdierenpopulatie;
 - b. locatiespecifieke risico's voor mens, dier en milieu als gevolg van de aanwezigheid van een knaagdierenpopulatie;
 - c. locatiespecifieke economische risico's als gevolg van de aanwezigheid van een knaagdierenpopulatie;
 - d. locatiespecifieke risico's op uitbreiding en verplaatsing van de knaagdierenpopulatie en de vermoedelijke implicaties hiervan. In ieder geval wordt beschreven de risico's van de aanwezige gebouwen, de omgeving, de staat van hygiëne, schuil- en nestelgelegenheden en de toegang van knaagdieren tot voedselbronnen;
 - e. locatiespecifieke risico's van het treffen van maatregelen. In ieder geval wordt daarbij onderscheid wordt gemaakt tussen preventieve maatregelen, niet-chemische maatregelen en chemische bestrijdingsmaatregelen;
 - f. geldende verplichtingen op het gebied van knaagdierbeheersing waaraan op de locatie moet worden voldaan, zoals wet- en regelgeving, hygiëncodes of andere afspraken met derden;
 - g. identificatie van mogelijke (preventieve) maatregelen ter voorkoming van verdere toename of verspreiding van de knaagdierenpopulatie;
 - h. bevindingen op grond van eerdere controles en ervaringen, en
 - i. de mate waarin de overlast de perceelsgrenzen overschrijdt en of een gezamenlijke aanpak met de bij de overlast betrokken partijen noodzakelijk is voor een goede knaagdierbeheersing.

B1.4 Opstellen beheersstrategie

1. De knaagdierbeheerser stelt de beheersstrategie op, op basis van de risico-inventarisatie die zal worden toegepast om het doel van de knaagdierbeheersing te bereiken.
2. Doel van de beheersstrategie is een effectieve knaagdierbeheersing, waarin het gebruik van rodenticiden door middel van juist gebruik en de blootstelling aan rodenticiden door middel van passende risicoreducerende maatregelen wordt voorkomen of, als dat niet mogelijk is, geminimaliseerd.
3. De beheersstrategie bestaat ten minste uit een beschrijving van de aard en inzet van:

- a. monitoring;
- b. de toepassing van preventieve maatregelen en methoden;
- c. de toepassing niet-chemische maatregelen en methoden;
- d. toepassen van rodenticiden, en
- e. de werkwijze bij een noodsituatie.

B1.5 Opstellen plan van aanpak

1. De knaagdierbeheerser stelt elk jaar per locatie een plan van aanpak op, op basis van de meest recente risico-inventarisatie en de beheersstrategie.
2. In het plan van aanpak wordt ten minste beschreven:
 - a. de geconstateerde risico's op grond van de risico-inventarisatie;
 - b. de aanbevolen beheersstrategie;
 - c. de wijze waarop uitvoering zal worden gegeven aan de beheersstrategie. In ieder geval wordt beschreven wie een maatregel uitvoert en wie voor de uitvoering ervan verantwoordelijk is, onder vermelding van de contactgegevens;
 - d. het tijdschema met de inspecties en evaluatiemomenten;
 - e. de plattegrond van de locatie waarop in ieder geval is weergegeven welke maatregelen op welke plaats worden genomen, en
 - f. indien van toepassing: een motivering of en waarom op (een onderdeel van) de locatie sprake is van een noodsituatie.
3. De knaagdierbeheerser drukt de drempelwaarde uit in een getal of een bepaalde mate en motiveert zijn keuze voor een drempelwaarde.
4. De knaagdierbeheerser bepaalt de drempelwaarde voorafgaande aan uitvoering van de knaagdierbeheersing.
5. Het plan van aanpak wordt uitgevoerd.
6. De knaagdierbeheerser of de opdrachtgever voert het plan van aanpak niet uit voordat ieder schriftelijk heeft verklaard dat hij de maatregelen die hem in het plan van aanpak zijn toebedeeld naar beste kunnen uitvoert.
7. De uitvoering van alle maatregelen en methoden, inclusief de inzet van rodenticiden, wordt vooraf afgestemd met de opdrachtgever en de uitvoering ervan wordt schriftelijk of digitaal door de opdrachtgever goedgekeurd.
8. De knaagdierbeheerser mag gemotiveerd afwijken van het plan van aanpak. De knaagdierbeheerser informeert de opdrachtgever over de afwijking en beschrijft de aanleiding en argumenten voor afwijking in een rapport van bevindingen, binnen 48 uur na het ontstaan van de aanleiding.

B2. Knaagdierbeheersing uitvoeren

1. De knaagdierbeheerser past een rodenticide niet toe, dan nadat:
 - a. de knaagdierbeheerser de activiteiten uit onderdeel B1 heeft uitgevoerd;
 - b. de knaagdierbeheerser of de opdrachtgever op de locatie de preventieve en niet-chemische maatregelen en methoden heeft uitgevoerd die zijn opgenomen in de plan van aanpak, en
 - c. de uitvoering gedurende een aaneengesloten periode van ten minste tien kalenderdagen erna niet heeft geleid tot een afname van de ratten- of muizenpopulatie tot onder de drempelwaarde.
2. De knaagdierbeheerser
 - a. past een rodenticide uitsluitend toe op basis van het plan van aanpak of ter beheersing van een noodsituatie;
 - b. past een rodenticide uitsluitend toe in genummerde tamper-resistent lokaaskisten, lokaaskokers of andere lokaashouders. Lokaaskisten lokaaskokers of andere lokaashouders zijn deugdelijk afgesloten en waar

- mogelijk aan de grond of aan andere structuren vastgemaakt of verzaamd zodat verplaatsing wordt voorkomen;
- c. voorkomt dat gemorste rodenticide in contact kan komen met mens, dier of het milieu. Gemorste rodenticide wordt onmiddellijk door de knaagdierbeheerser verwijderd.
 3. In een noodsituatie mag de knaagdierbeheerser in afwijking van het eerste lid direct rodenticiden toepassen, zonder de effecten van preventieve en niet-chemische maatregelen af te wachten. Dit laat het treffen van de andere voorschriften, in het bijzonder het treffen van preventieve en niet-chemische maatregelen, onverlet.
 4. De knaagdierbeheerser beschrijft in een rapport van bevindingen de aard en de omvang van de noodsituatie, binnen 48 uur na constatering van de noodsituatie. In ieder geval wordt beschreven om welke redenen de onmiddellijke toepassing van rodenticiden noodzakelijk (onvermijdelijk) was en waarom de toepassing van niet-chemische knaagdierbeheersing gedurende tien kalenderdagen de plaagdruk naar verwachting niet tot onder de drempelwaarde zal doen afnemen.

B3. Knaagdierbeheersing evalueren

1. De knaagdierbeheerser evalueert ten minste één keer per jaar de doeltreffendheid van de risico-inventarisatie, de beheersstrategie, het plan van aanpak en de uitvoering ervan. De periode tussen de evaluaties is elk jaar van een vergelijkbare tijdsduur.
2. De knaagdierbeheerser beschrijft in een rapport van bevindingen binnen vijf werkdagen na uitvoering van de evaluatie in ieder geval de toegepaste evaluatiemethodiek, doelen van knaagdierbeheersing, succesfactoren en verbeterpunten, behaalde resultaten en een samenvatting van de belangrijkste bevindingen, aanbevelingen en uit te voeren acties.
3. Indien een rodenticide is ingezet vanwege een noodsituatie, vindt een extra evaluatie plaats binnen een termijn van ten hoogste drie maanden, gerekend vanaf de eerste inzet van de rodenticiden.
4. Acties die op grond van de evaluatie behoren te worden uitgevoerd, worden opgenomen in het plan van aanpak.

B4. Gebruik rodenticiden registreren

Tijdens elke toepassing van een rodenticide, registreert de toepasser in een rapport van bevindingen van de toegepaste rodenticide ten minste:

- a. de naam en het toelatingsnummer;
- b. het tijdstip van toepassing;
- c. de exacte locatie van de lokaasdepot(s);
- d. de toegepaste hoeveelheid op elke locatie, en
- e. de opname ten opzichte van de voorgaande inspectie.

B5. Knaagdierbeheersing Administratie

De knaagdierbeheerser houdt een administratie bij waarin ten minste is opgenomen:

- a. zijn werkwijze ten aanzien van het beheersen van ratten- en muizenpopulaties;
- b. de productveiligheidsbladen van de rodenticiden die door de knaagdierbeheerser worden ingezet ter beheersing van ratten- en muizenpopulaties;

- c. het afschrift van de (geldige) vakbekwaamheidsbewijzen van de medewerkers die de activiteiten uitvoeren van beheersing van ratten- en muizenpopulaties;
- d. het afschrift van het bewijs van vakbekwaamheid IPM Knaagdierbeheersing, en

indien van toepassing:

- e. het afschrift van het certificaat, bedoeld in artikel 8.1a, derde lid.

C. Externe, onafhankelijk deskundige

1. De extern onafhankelijk deskundige:
 - a. beschikt ten minste gedurende drie jaar in de periode van vijf jaar voor aanvang van zijn werkzaamheden als extern onafhankelijk deskundige, over een geldig bewijs van vakbekwaamheid voor het beheren van Plaagdieren en Houtaantastende organismen;
 - b. heeft met goed resultaat de modules IPM-Knaagdierbeheersing en Adviseren knaagdierbeheersing afgerond;
 - c. werkt -afgezien van deze opdracht- niet in opdracht, onder toezicht of verantwoordelijkheid van de knaagdierbeheerser of de opdrachtgever, en
 - d. heeft geen betrokkenheid bij de dagelijkse gang van zaken van de knaagdierbeheerser of de opdrachtgever.
2. De extern onafhankelijk deskundige voert elk jaar fysieke controles uit op locaties van ten minste 5% van het aantal opdrachtgevers waar de knaagdierbeheerser knaagdierbeheersing met gebruik van rodenticiden toepast, en voert ten minste één administratieve controle uit op de (hoofd)vestiging van de knaagdierbeheerser.
3. De fysieke controles richten zich ten minste op de feitelijke uitvoering van de knaagdierbeheersing op de bezochte locaties.
4. Het aantal te controleren locaties en de tijdsbesteding van een fysieke controle zijn afhankelijk van de omvang van het personeelsbestand van de knaagdierbeheerser en bedragen ten minste:

omvang personeelsbestand	tijdsbesteding in uren	aantal te controleren locaties	aantal medewerkers**
1*	3	1	1
1	4	1	1
2-5	6	2	1
6-20	8	3	2
21-30	10	4	3
31-60	12	5	4
>60	14	6	5

* knaagdierbeheerser die knaagdierbeheersing niet als dienstverlening maar alleen op de eigen locaties uitvoert

** betreft het minimumaantal medewerkers van de knaagdierbeheerser, met wie de feitelijke uitvoering van de knaagdierbeheersing wordt besproken

5. De extern onafhankelijke deskundige informeert een opdrachtgever ten hoogste 48 uur voor uitvoering van een fysieke controle over het tijdstip ervan.
6. De administratieve controle richt zich ten minste op de mate van naleving van de administratieve voorschriften, genoemd in deze bijlage.
7. De extern onafhankelijke deskundige stelt elk jaar een verslag op over de uitvoering van de knaagdierbeheersing door de knaagdierbeheerser, op basis van de bevindingen tijdens de controles. De periode tussen verslagen is elk jaar van een vergelijkbare tijdsduur.

8. Het verslag:
- a. beschrijft of en in hoeverre op basis van de controles een getrouw beeld wordt gegeven over de effectiviteit van de knaagdierbeheersing en over de feitelijke uitvoering van de knaagdierbeheersing door de knaagdierbeheerser en daarbij in het bijzonder het juiste gebruik van rodenticiden en het treffen van passende risicoreducerende maatregelen;
 - b. bevat een advies over verbetering van de doelmatigheid van knaagdierbeheersing door de knaagdierbeheerser. In het advies wordt in ieder geval aandacht besteed aan de verwachte effecten van het advies voor:
 - de aard en omvang van de populatie knaagdieren, en
 - (indien rodenticiden worden gebruikt) de mate van doorvergiftiging, resistentie of dierenleed bij knaagdieren en niet-doelwitorganismen.

TOELICHTING

I Algemeen

1. Inleiding

Deze wijzigingsregeling wijzigt de Regeling gewasbeschermingsmiddelen en biociden (verder: regeling). In hoofdstuk 2 komen regels voor het gebruik van biociden tegen knaagdieren aan de orde. Die regels zijn gebaseerd op voorschriften die al enkele jaren in de praktijk worden toegepast. Daarna worden in hoofdstuk 3 aanpassingen toegelicht die voortvloeien uit het 'regulier onderhoud' van de regeling. In het vierde en laatste hoofdstuk wordt ingegaan op effecten van de wijzigingsregeling.

Een *biocide* is, kort samengevat, een stof, mengsel of behandeld voorwerp dat schadelijke organismen bestrijdt of afweert en dat geen 'gewasbeschermingsmiddel' of (dier)geneesmiddel is. Biociden worden voor tal van doeleinden toegepast, zoals - als laatste redmiddel - voor plaagbeheersing, voor desinfectie in onder meer ziekenhuizen of voor conservering van materialen. Ook voor de beheersing van een populatie knaagdieren worden biociden ingezet, de zogenoemde rodenticiden. Een *gewasbeschermingsmiddel* wordt op planten of gewassen, zowel binnen als buiten de landbouw toegepast.¹ Een biocide of gewasbeschermingsmiddel mag alleen worden gebruikt nadat het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (verder: Ctgb) de effecten van het gebruik heeft beoordeeld en de biocide of het gewasbeschermingsmiddel heeft toegelaten tot de Nederlandse markt.

2 Wijziging van regels voor rodenticiden (onderdeel I met bijlage)

¹ Voor de definitie 'biocide' respectievelijk 'gewasbeschermingsmiddel', zie artikel 3, eerste lid, onder a van de Verordening (EU) nr. 528/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2012 betreffende het op de markt aanbieden en het gebruik van biociden, respectievelijk artikel 2, eerste lid van de Verordening (EG) nr. 1107/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en tot intrekking van de Richtlijnen 79/117/EEG en 91/414/EEG van de Raad,

Knaagdieren hebben een functie voor ecosystemen, maar kunnen ook gevaar, schade en hinder veroorzaken. Knaagdieren komen in geheel Nederland voor, in het bijzonder op locaties met een groot voedselaanbod en een voor knaagdieren geschikte habitat.

Knaagdieren -in het bijzonder de bruine rat, zwarte rat en de huismuis- kunnen drager of reservoir zijn van zoönotische ziekteverwekkers, die ernstige ziekten kunnen veroorzaken. Er is een reële kans op overdracht van ziekteverwekkers via besmetting van voedsel², oppervlaktewater of grond.³ Daarnaast kunnen knaagdieren aanzienlijke knaagschade toebrengen aan voedsel en zaken. De knaagschade aan elektrische leidingen wordt wel in verband gebracht met het ontstaan van brand in -vooral- veehouderijen, maar daarvoor ontbreken concrete bewijzen.⁴ Tot slot veroorzaakt de aanwezigheid van knaagdieren hinder door uitwerpselen en onaangename geuren. Vanwege deze aspecten wordt de aanwezigheid van knaagdieren in en om gebouwen in het algemeen negatief gewaardeerd.⁵

2.1 Biociden en regelgeving

Het Europees stoffenbeleid richt zich op de totstandkoming van 'een gifvrij milieu, waar chemische stoffen worden geproduceerd en gebruikt op een manier die (...) schade aan de planeet en de huidige en toekomstige generaties voorkomt.'⁶ Dit beleid is voor biociden uitgewerkt in de Biocidenverordening, die beoogt 'een hoog niveau van bescherming van de gezondheid van mensen en dieren en van het milieu te waarborgen' tegen het gebruik van biociden.

Biociden worden op drie niveaus genormeerd.

Op het eerste niveau besluit de Europese Commissie over goedkeuring van een werkzame stof, na stemming door de lidstaten. Na goedkeuring mag een werkzame stof onder voorwaarden worden gebruikt als ingrediënt voor een biocide. Op het tweede niveau besluit het Ctgb over toelating van een biocide tot de Nederlandse markt en het gebruik ervan. Aan een toelating worden gebruiksvoorschriften verbonden, die ertoe moeten leiden dat het voorgeschreven gebruik van een biocide niet leidt tot onaanvaardbare effecten voor mens, dier of het milieu. De criteria voor zowel de beoordeling als de goedkeuring van werkzame stoffen en voor de toelating van een biocide zijn vastgelegd in de Biocidenverordening.

Ten derde kunnen overheden (lokaal, regionaal, landelijk) aanvullende beperkingen stellen aan het toegelaten gebruik van biociden, voor zover zij daartoe wettelijk bevoegd zijn. Met deze bevoegdheden kunnen zij hun taken

² Advies over het risico van de aanwezigheid van knaagdieren bij levensmiddelenproductie en -verhandeling voor de consument en de werker, Bureau Risicobeoordeling & onderzoek, januari 2026.

³ Voor een overzicht van ziekten en de kans op besmetting, zie op de RIVM-website het onderwerp 'Wilde knaagdieren en zoönosen', versie 12 april 2023, waaronder het RIVM-briefrapport 2021-0197 'Handreiking leptospirose in relatie tot zwemmen in oppervlaktewater'.

⁴ Bladzijde 61 van het rapport 'Stalbranden' van de Onderzoeksraad voor veiligheid, maart 2021.

⁵ Onderzoek 'Hoeveel overlast ervaart het Nederlandse publiek van knaagdieren en welke acties ondernemen zij?' Kantar Public, 12 december 2022.

⁶ Bladzijde 4 van de Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's 'Strategie voor duurzame chemische stoffen; Op weg naar een gifvrij milieu', 14 oktober 2020 COM(2020) 667.

uitvoeren, zoals de bescherming van het aquatisch milieu als bedoeld in de Kaderrichtlijn Water. Eventuele beperkingen vormen een aanvulling op en mogen geen afbreuk doen aan de goedkeuring of toelating.

2.2 Doelen van deze wijziging

De wijzigingsregeling dient twee doelen.

Ten eerste moet door naleving van de voorschriften een 'juist gebruik' van rodenticiden worden gerealiseerd. Dit doel is feitelijk een concretisering van één van de algemeen geformuleerde doelen van het Nederlandse biocidenbeleid, namelijk het voorkómen van vermijdbaar gebruik van biociden.⁷ Een juist gebruik omvat de rationele toepassing van een combinatie van fysische, biologische, chemische of eventueel andere maatregelen, waardoor het gebruik van biociden tot het strikt noodzakelijke wordt beperkt en passende voorzorgsmaatregelen worden genomen.⁸

Zowel qua doel als qua inhoud is het begrip 'juist gebruik' synoniem aan hetgeen in de praktijk gewoonlijk onder integraal plaagmanagement (integrated pest management) of geïntegreerde plaagbeheersing wordt verstaan. Onder integraal plaag management wordt wel verstaan de 'zorgvuldige afweging van alle beschikbare plaagbestrijdingstechnieken en de daaropvolgende integratie van passende maatregelen die de ontwikkeling van plaagdierpopulaties ontmoedigen.' Biologische, chemische, fysische beheersstrategieën en -praktijken worden gecombineerd, waardoor het gebruik en de risico's van pesticiden voor de menselijke gezondheid en het milieu worden geminimaliseerd of verminderd.⁹ In deze wijzigingsregeling is het uitgangspunt dat degene die geïntegreerde plaagbeheersing toepast ook voldoet aan de verplichting tot een juist gebruik van rodenticiden en de verplichting tot het treffen van de hieronder bedoelde 'passende risicobeperkende maatregelen'.

Het tweede doel is te bevorderen dat de rodenticiden beschikbaar kunnen blijven voor gebruik op de Nederlandse markt. De meeste rodenticiden zijn naar hun aard en eigenschappen zeer gevaarlijk voor mens, dier en het milieu.¹⁰ Beoordeeld volgens de toepasselijke (Europees geharmoniseerde) beoordelingsmethoden behoren de meeste rodenticiden daarom niet te worden toegelaten. Dit houdt verband met hun hoge risico's van doorvergiftiging naar vogels en andere predatoren en met hun eigenschappen van persistentie, bioaccumulatie en toxiciteit. Vanwege het grote maatschappelijke belang bij een adequate knaagdierbeheersing heeft het Ctgb desondanks rodenticiden toegelaten tot de Nederlandse markt. Het gebruik van deze rodenticiden is echter alleen toegestaan indien 'passende risicobeperkende maatregelen' zijn getroffen om minimale blootstelling van mens en het milieu te garanderen. De voorschriften in de

⁷ Bladzijden 4 en 8 van het Strategisch Kader Biociden, zie de Bijlage bij de brief van 19 oktober 2023, Kamerstuk 27858, nr. 638,

⁸ Artikel 17, vijfde lid van Verordening (EU) Nr. 528/2012,

⁹ Vergelijk bladzijde XVII van het rapport 'Guidance on integrated pest management for the world's major crop pests and diseases, Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO), 2025. Voor een omschrijving toegesneden op knaagdierbeheersing, zie bijlage 1 van het Handboek IPM-Knaagdierbeheersing van de stichting Keurmerk Plaagdiermanagement Bedrijven, versie 4.0, 2025,

¹⁰ Zie RIVM-rapport 2023-0376 'Verkenning risicofactoren biocidegebruik; Aanbevelingen voor toezicht, onderzoek en beleid' voor een uitgebreid overzicht van risico's van rodenticiden voor de mens en het milieu,

wijzigingsregeling voldoen aan dit criterium; indien daaraan afbreuk wordt gedaan, zou dat ertoe leiden dat rodenticiden niet meer toelaatbaar zijn tot de Nederlandse markt en dat zij niet meer mogen worden gebruikt.¹¹

De uitvoering van deze maatregelen kan in gebruiksvoorschriften van het Ctgb of in algemene regels worden voorgeschreven.

2.3 Negatieve effecten van het gebruik van rodenticiden

Het gebruik van rodenticiden heeft negatieve effecten voor mens, dier en het milieu. In het bijzonder geldt dat voor rodenticiden op basis van de zogenoemde 'anticoagulantia'. Dit zijn stoffen die inwendige bloedingen veroorzaken en bloedstolling verhinderen. Anticoagulantia zijn vanwege hun relatief zeer ongunstige gevaarseigenschappen aangemerkt als 'zeer zorgwekkende stoffen'¹² zoals bedoeld in artikel 57 van de REACH-verordening.¹³

In deze paragraaf wordt een aantal van die negatieve effecten benoemd. Deze effecten geven aanleiding tot het treffen van maatregelen.

Vergiftiging mensen en dieren in de menselijke omgeving. Mensen en dieren in de menselijke omgeving, zoals honden en katten, worden onbedoeld blootgesteld aan rodenticiden. De overzichten van het Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum tonen dat elk jaar meerdere honderden meldingen van mogelijke 'acute vergiftigingen' bij mensen en dieren plaatsvinden.¹⁴

Doorvergiftiging. Andere dieren dan knaagdieren, waaronder predatoren, worden onbedoeld en indirect blootgesteld aan rodenticiden, na het eten van vergiftigde of verzwakte knaagdieren. In onderzoek is onder meer geconstateerd dat blootstelling aan anticoagulante rodenticiden wijdverspreid is onder wilde diersoorten en dat gevonden concentraties risicovol zijn. In het onderzoek is overigens geen aantoonbaar verschil tussen dieren in landelijke en meer verstedelijkte gebieden.¹⁵ Eerder was al geconcludeerd: 'Doorvergiftiging van anticoagulante rodenticiden naar niet-doelsoorten vindt op een aanzienlijke schaal plaats'¹⁶.

¹¹ Grondslag is artikel 19, vijfde lid van de Verordening (EU) Nr. 528/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2012 betreffende het op de markt aanbieden en het gebruik van biociden (PbEU 2012, L 167),

¹² Bladzijde 31 van het RIVM-briefrapport 2022-0027 'Inventarisatie Zeer Zorgwekkende Stoffen in bestrijdingsmiddelen',

¹³ Verordening (EG) Nr. 1907/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2006 inzake de registratie en beoordeling van en de autorisatie en beperkingen ten aanzien van chemische stoffen (REACH), tot oprichting van een Europees Agentschap voor chemische stoffen, houdende wijziging van Richtlijn 1999/45/EG en houdende intrekking van Verordening (EEG) nr. 793/93 van de Raad en Verordening (EG) nr. 1488/94 van de Commissie alsmede Richtlijn 76/769/EEG van de Raad en de Richtlijnen 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG en 2000/21/EG van de Commissie (PbEU 2006, L 396),

¹⁴ Paragrafen 2.9 (mensen) en 3.6 (dieren) van de Bijlage bij het NVIC Jaaroverzicht 2024. Acute vergiftigingen bij mens en dier. NVIC Rapport 01/2025, Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum, Universitair Medisch Centrum Utrecht, 2025. De jaaroverzichten zijn digitaal raadpleegbaar vanaf 2019,

¹⁵ Bladzijde 46 van het rapport 'Doorvergiftiging van rodenticiden in niet-doelsoorten' CLM Onderzoek en Advies, februari 2026,

¹⁶ Bladzijde 5 van het rapport 'Kans op vergiftiging met rodenticiden van niet-doelsoorten in Nederland' CLM Onderzoek en Advies, publicatienummer 1012, februari 2020 in combinatie met Brink, N. van den, 2014. Risico's van anticoagulantia rodenticiden voor niet-doelsoorten en predatoren; Een scan van beschikbare kennis in Europa en analyses in roofvogels uit Nederland. Wageningen, Alterra Wageningen UR (University & Research centre), Alterra-rapport 2589. Zie ook het rapport 'Versleping van rodenticiden' CLM Onderzoek en Advies, publicatienummer 1093, januari 2022,

Dierenleed bij ratten en muizen. Vanuit het oogpunt van dierenwelzijn wordt het gebruik van de traag werkende rodenticiden, waaronder anticoagulantia, 'als niet-humaan beschouwd'. 'Rodenticiden zijn dieronvriendelijk, zowel voor ratten als voor andere dieren.'¹⁷

Resistentie. De effectiviteit van een bestrijding met bepaalde rodenticiden vermindert door 'resistentie', dus door een overerfbaar afnemende gevoeligheid voor een werkzame stof. Onderzoek in Vlaanderen wees op gemiddeld 50% resistente ratten; in Nederland is een lager maar eveneens substantieel percentage resistente bruine ratten (17%) en huismuizen (38%) aangetroffen.¹⁸ Resistentie leidt ertoe dat knaagdieren óf niet, óf na langere tijd overlijden als gevolg waarvan de schade, het gevaar of de hinder langer voortduurt. Ook kan het leiden tot een toename van het gebruik van de -minder effectieve- rodenticide, met de daaraan verbonden negatieve gevolgen.

Sluiting bedrijven. Onoordeelkundig gebruik van rodenticiden in voedselproducerende bedrijven kan ertoe leiden dat biociden of residuen in voedsel terecht komen. Dit kan leiden tot een bedrijfssluiting, die nodig is om risico's te voorkomen of te minimaliseren. Een voorbeeld is het 'blokkeren' van 46 veehouderijbedrijven, nadat in een kalf residu van een rodenticide was aangetroffen boven de Maximum Residu Limiet¹⁹. In 2025 sloot de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (hierna ook: NVWA) 75 voedselbedrijven en horecagelegenheden (in 2024 bedroeg dat aantal 65; in 2023: 34), meestal om overlast door ratten of muizen, dus vanwege een onoordeelkundige knaagdierbeheersing, voor het overige om overlast door kakkerlakken.²⁰

Waterkwaliteit. Duits onderzoek wijst op de aanwezigheid van anticoagulantia in prooidieren en predatoren in het aquatische milieu.²¹ Deze blootstellingsroute is ook voor Nederland relevant als rodenticiden nabij oppervlaktewater worden toegepast, maar is voor zover bekend in Nederland nog niet voldoende onderzocht.

2.4 Voorschriften aan het gebruik van rodenticiden

Om beide doelen uit paragraaf 2.2 te realiseren, zijn met deze wijzigingsregeling maatregelen voorgeschreven waarvan de uitvoering leidt tot de minimalisering van het gebruik van rodenticiden, door toepassing van de beginselen van een 'juist gebruik'. Tegelijk leidt de uitvoering tot minimalisering van de blootstelling

¹⁷ Bladzijde 17 van het rapport 'Omgang met ratten en muizen in dierplagen Duurzaam en Verantwoord?', Centre for Sustainable Animal Stewardship, (2018), met daarin een brede bespreking van onder meer het aspect dierenwelzijn. Voor de tweede geciteerde conclusie, zie bladzijde 15 van het rapport 'Dodendieren aan het licht', Raad voor dierenaangelegenheden, RDA.2022.046,

¹⁸ Rapportage landelijk beeld resistentie tegen rodenticiden bij bruine ratten en huismuizen, Stichting Kennis- en Adviescentrum Dierplagen en Wageningen University & Research, 30 maart 2022; voor Vlaanderen zie de website van het Instituut Natuur- en Bosonderzoek,

¹⁹ Brief van 9 mei 2024, Kamerstuk 26 991, nr. 588,

²⁰ Zie de website van de NVWA, zoekterm 'muizen, ratten en ander ongedierte bestrijden',

²¹ Bladzijde 13 van het rapport Erforschung der Auswirkungen von Antikoagulantien Rodentiziden auf die aquatische Umwelt, Umweltbundesamt, TEXTE 66/2025 'Davon zeugen erstmalig die häufigen Nachweise von Antikoagulantien Rodentiziden in fischfressenden Spitzenprädatoren wie dem Fischotter (67% der 122 untersuchten Individuen), dem Kormoran (48% der 96 untersuchten Individuen) und dem Gänsesäger (45 % der 29 untersuchten Individuen) und nicht zuletzt die erneuten Nachweise in verschiedenen wildlebenden Fischarten (73% der 41 untersuchten Leberproben)',

van de mens en het milieu aan rodenticiden, door toepassing van passende risicobeperkende maatregelen.

De voorschriften komen neer op een structurele en cyclische aanpak van knaagdierbeheersing, bestaande uit de fasen plannen, uitvoeren, controleren, bijsturen en deskundigheidsbevordering. Uitvoering van deze knaagdierbeheersing gebeurt door het bedrijf en de persoon die de voorschriften in zijn handelen en bedrijfsvoering hebben geïmplementeerd. Deze voorschriften zijn opgenomen in bijlage XVIII en vormen een aanvulling op de gebruiksvoorschriften die door het Ctgb in toelatingsbesluiten worden gesteld.

De voorschriften richten zich mede op de continue procesmatige en inhoudelijke verbetering van de knaagdierbeheersing. Onderdeel daarvan is de 'deskundigheidsbevordering', die beoogt de uitoefening van het beroep knaagdierbeheerser op een hoger niveau te brengen. Deskundigheidsbevordering vindt plaats door interactie tussen degene die de rodenticiden toepast (vanaf hier 'het bedrijf' genoemd) en een extern, onafhankelijk deskundige. Deze deskundige beoordeelt de gehanteerde aanpak en adviseert over verbeteringen en optimaliseringen. De deskundige legt zijn bevindingen vast in een verslag en draagt dat over aan het bedrijf. Uit andere wetgeving volgt dat het bedrijf op schriftelijk verzoek het verslag aan de toezichthoudende instantie stuurt. Deze instantie is de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit of de Inspectie Leefomgeving en Transport (hierna ook: ILT).

De deskundigheidsbevordering is niet een alternatief voor toezicht en handhaving en evenmin een alternatief voor het bijhouden van een administratie. Wel is het een hulpmiddel om 'te leren van het verleden' en een instrument waarmee het bedrijf aan derden (zoals een opdrachtgever of toezichthouder) kan aantonen op welke wijze de voorschriften worden uitgevoerd.

Zoals in paragraaf 2.2 is aangegeven, is in deze wijzigingsregeling het uitgangspunt dat het bedrijf dat integraal plaagmanagement toepast daarmee ook rodenticiden juist gebruikt en passende risicobeperkende maatregelen treft. De stichting Keurmerk Plaagdier Management Bedrijven beheert een kwaliteitssysteem met kwaliteitsnormen voor integraal plaagmanagement, uitvoering, transport, opslag, afvoer, arbeidsomstandigheden en scholing. Uitgangspunten, criteria en dergelijke zijn opgenomen in het Handboek IPM knaagdierbeheersing dat raadpleegbaar is op de website van de stichting. Deelnemende bedrijven kunnen worden gecertificeerd. De normen voor het verkrijgen van het certificaat zijn vergelijkbaar met de voorschriften voor een juist gebruik en de passende risicobeperkende maatregelen. Het beschikken over een KPMB-certificaat is dan ook een aspect waarmee de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit en de Inspectie Leefomgeving en Transport in de aard en mate van toezicht rekening houden.²²

Het Handboek IPM knaagdierbeheersing wordt regelmatig geactualiseerd of aangepast. Daarom zullen de toezichthoudende instanties periodiek moeten beoordelen of de voorschriften uit het handboek nog toereikend zijn.

2.5 Proportionaliteit van de maatregelen

²² Over certificaten zie het rapport 'Het gebruik van conformiteitsbeoordeling en accreditatie in het overheidsbeleid' van de interdepartementale commissie conformiteitsbeoordeling en normalisatie (ICN), bijlage bij de brief van 19 september 2016, Kamerstuk 29304, nr. 6,

Maatregelen behoren proportioneel te zijn. Proportionaliteit betekent in dit geval dat de maatregel in een redelijke verhouding staat tot het doel dat moet worden bereikt. In deze paragraaf wordt daarom ingegaan op de noodzakelijkheid, geschiktheid en evenredigheid van de voorschriften.

2.5.1 Noodzakelijkheid van de maatregel

De maatregelen houden in dat een deel van de bedrijven zijn werkwijze en bedrijfsvoering op een andere manier moet inrichten. Dat kan voor het bedrijf een ingrijpende maatregel zijn. Voordat daartoe wordt overgegaan, moet duidelijk zijn in hoeverre maatregelen nodig zijn en dat het treffen van minder vergaande maatregelen ontoereikend is voor realisatie van beide eerdergenoemde doelen.

- Gebruiksvoorschriften van het Ctgb

Het Ctgb heeft met ingang van 1 januari 2017 in de voorschriften bij toelatingsbesluiten van rodenticiden (gebruik buiten tegen ratten) opgenomen dat die middelen alleen gebruikt mogen worden binnen het kader van een zogenoemd gecertificeerd 'IPM-systeem'. Met IPM-systeem werd bedoeld een bedrijfsvoering op basis van de beginselen van integraal plaagmanagement. Deze maatregel was zorgvuldig voorbereid en genomen na intensief overleg met gebruikersorganisaties, handhavende instanties, certificerende instellingen (conformiteitsbeoordelingsinstanties), opleiders en andere (inhoudelijk) deskundigen.

In aansluiting op die eerste stap besloot het Ctgb tot invoering van een IPM-systeem voor alle toepassingen van rodenticiden, met als doel het voorkomen of - indien niet haalbaar - minimaliseren van de risico's van gebruik. In dat besluit van 28 november 2018 werden tevens de voorwaarden van dat systeem vastgesteld, gericht op implementatie van het besluit per 2023.

Als laatste stap heeft het Ctgb voorgeschreven dat met ingang van 1 januari 2023 rodenticiden op basis van anticoagulantia en van cholecalciferol wel mogen worden gebruikt, maar alleen onder toepassing van een gecertificeerd IPM-systeem. Het KPMB-certificaat, bedoeld in paragraaf 2.4 is een dergelijk gecertificeerd IPM-systeem. Het niet-professioneel (particulier) gebruik van deze rodenticiden is daarentegen niet langer toegestaan, omdat van particulieren niet kan worden verwacht dat zij knaagdierbeheersing in overeenstemming met de voorschriften van integraal plaag management zullen uitvoeren en evenmin dat zij zich voorafgaande aan uitvoering van die werkzaamheden laten certificeren. Overigens is een rodenticide voor niet-professioneel gebruik bruikbaar voor incidentele bestrijding van muizen in ruimten, maar is die (meestal) niet geschikt of bedoeld voor beheersing van een dierplaag.

De gebruiksvoorschriften van het Ctgb beoogden alleen de toepassing van passende risicoreducerende maatregelen en niet ook het juist gebruik van biociden.

De afgelopen tien jaar zijn daarnaast de hierna beschreven maatregelen uitgevoerd, die elk apart en allen gezamenlijk er niet toe hebben geleid dat de doelen zijn bereikt. Het voorschrijven van aanvullende maatregelen is daarom noodzakelijk.

- Uitvoering bestaande regelgeving

De wettelijke, algemeen geformuleerde zorgplicht verplicht tot redelijke maatregelen om nadelige gevolgen van biocidengebruik te voorkomen of te beperken, en geldt sinds maart 2011. Eveneens moet al geruime tijd, in ieder

geval sinds december 2015, het onnodig lijden van dieren worden vermeden. En sinds december 2012 moeten biociden juist worden gebruikt.²³

De opleiding naar een bewijs van vakbekwaamheid²⁴, waarover een professioneel gebruiker van rodenticiden moet beschikken, is bedoeld om in een kort tijdsbestek basiskennis te ontwikkelen over een aanzienlijk aantal onderwerpen. Maatregelen en methoden om een juist gebruik van biociden te realiseren en passende risicoreducerende maatregelen te realiseren bij het gebruik van rodenticiden, komen daarin noodzakelijkerwijs beperkt aan de orde. De opleiding was niet bedoeld en overigens ook niet geschikt om de doelen van deze wijzigingsregeling te realiseren.

- Communicatie en ontwikkeling niet-chemische technieken

Veel communicatie heeft plaatsgevonden en veel informatie is gedeeld over knaagdierbeheersing en over integraal plaagmanagement. Voorafgaande aan de inwerkingtreding van de bovengenoemde voorschriften per 1 januari 2023 hebben de branche-organisaties Nederlandse Vereniging van Plaagdiermanagement bedrijven (NVPB) en Platform Plaagdierbeheersing Nederland (PLA..N) informatie verspreid en webinars gehouden. Communicatie heeft bovendien plaatsgevonden tijdens 'events', georganiseerd door het Kennisnetwerk Biociden (initiatief van het RIVM). Tal van organisaties verspreiden informatie, zoals het tijdschrift voor de plaagdierbeheersingsbranche 'Pest Control News', de interprovinciale uitvoeringsorganisatie Bij12, GGD Leefomgeving, Groen Kennisnet, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, toezichthouders NVWA en ILT, adviesbureaus en knaagdierbeheersingsbedrijven. Die informatie gaat meestal ook over de toepassing van preventieve en niet-chemische maatregelen en methoden en over praktische en juridische aspecten van integraal plaagmanagement.

De afgelopen jaren zijn niet-chemische alternatieven ontwikkeld, maar deze worden niet algemeen toegepast²⁵, mogelijk omdat het gebruik van rodenticiden wordt beschouwd als een eenvoudiger beheersmethode.

2.5.2 Geschiktheid van de maatregel

Een tweede aspect van proportionaliteit is dat een maatregel passend en geschikt (effectief) moet zijn om het beoogde doel van bescherming van het aquatisch milieu en de volksgezondheid te bereiken.

- Effectiviteit

Vanaf 1 januari 2023 was de toepassing van integraal plaagmanagement verplicht, zoals bedoeld in de gebruiksvoorschriften van het Ctgb. Daardoor is ook kennis en ervaring verkregen voor het bepalen van de effectiviteit van deze wijzigingsregeling, waarvan de inhoud immers is afgestemd met die

²³ Achtereenvolgens artikel 2a Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden, artikel 3.24 Wet natuurbescherming (sinds januari 2024: artikel 11.28 Besluit activiteiten leefomgeving) en artikel 17, vijfde lid van de Biocidenverordening,

²⁴ Artikel 17a Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden, voor de eindtermen zie bijlage VI van de Regeling gewasbeschermingsmiddelen en biociden,

²⁵ Voor een matrix met de mogelijke impact van chemische en niet-chemische methoden voor dierenwelzijn, milieu en effectiviteit, zie bijlage 2 van het rapport 'Afweging inzet methode IPM Knaagdierbeheersing 2024', Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, juni 2024, versie 8.0. Voor (een beoordelingsmethode van) de effectiviteit van vallen, zie het rapport 'NoCheRo-Guidance for the Evaluation of Rodent Traps' Umweltbundesamt, TEXTE 74/2021,

gebruiksvoorschriften. De afzet van werkzame stoffen die alleen onder integraal plaag management mochten worden ingezet, is substantieel gedaald, afgezien van een piek als gevolg van voorraadvorming in 2022. Daartegenover staat een grote stijging in afzet van de werkzame stof alfachloralose, waarvoor de verplichting niet bestond. Volgens toezichthouders hebben de gebruiksvoorschriften geleid tot een toename in de toepassing van weringsmaatregelen, maar gelet op deze resultaten heeft ook ongewenste substitutie naar alfachloralose plaatsgevonden.

Tabel 1: afzet (werkzame stof in) rodenticiden, kilogram per kalenderjaar

	2020	2021	2022	2023	2024
bromadiolon	1,87	2,32	2,23	1,71	1,06
brodifacoum	2,1	2,39	8,00	5,48	2,30
difenacum	2,71	2,78	6,85	3,53	1,62
cholecalciferol	0	0,7	1,28	1,21	0,82
flocoumafen	0,08	0,05	0,09	0	0
coumatetralyl	3,5	3,96	0,92	1,88	0,24
<i>totaal werkzame stof</i>	10,3	12,2	19,3	13,8	6,1
<i>totaal rodenticiden</i>	246.350,3	242.448,2	405.381,9	280.516,1	114.520,2
alfachloralose	63,86	69,01	1.447,94	5.297,37	6.520,99

Toezichthouders constateren een toegenomen gebruik van preventieve maatregelen, waaronder het dichten van kieren zodat knaagdieren geen ruimten binnendringen en het toepassen van habitatmanagement (creëren minder 'knaagdiervriendelijke' omgeving). In 2024 is een pilot uitgevoerd in meer dan veertig winkels met verkoop van levensmiddelen en voedingsmiddelen. In plaats van regelmatige toepassing van rodenticiden zijn weringsmaatregelen getroffen. Anders dan voorheen is in de winkels geen structurele overlast meer geconstateerd. Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat de winkels substantiële financiële besparingen hebben gerealiseerd, door vermindering van schoonmaakkosten en verminderde inzet van knaagdierbeheersingsbedrijven.

Naar verwachting zal uitvoering van de wijzigingsregeling de mate van doorvergiftiging, resistentie-ontwikkeling en andere in een voorgaande paragraaf genoemde effecten terugdringen. Voorkómen van de effecten is waarschijnlijk niet realistisch, omdat door niet-vermijdbaar gebruik, onoordeelkundig gebruik en niet-toegestaan gebruik nog steeds blootstelling van mens, dier en het milieu aan de giftige stoffen zal blijven plaatsvinden. Deze effecten kunnen nu niet worden gekwantificeerd.

2.5.3 Evenredigheid van de maatregel

Onder evenredigheid wordt de uitvoering van een redelijke belangenafweging verstaan, tussen de doelen van de wijzigingsregeling en de belangen die hierdoor worden geraakt, voorafgaande aan het voorschrijven van de maatregel.

De wijzigingsregeling beperkt zich niet tot de schadelijkste categorie rodenticiden, de anticoagulantia. De verplichting tot juist gebruik geldt immers in zijn algemeenheid, voor alle biociden en niet voor het gebruik van één of enkele categorieën werkzame stoffen. Ook andere werkzame stoffen dan anticoagulantia kunnen (zeer) nadelige gevolgen hebben voor mens, dier en het milieu. Substitutie van anticoagulantia door een andere, voor bepaalde aspecten mogelijk minder schadelijke, werkzame stof is ongewenst.

De maatregel geldt voor elk bedrijf dat een rodenticide gebruikt die is toegelaten voor professioneel gebruik en ook voor rodenticiden die zijn toegelaten voor zowel professioneel én niet-professioneel gebruik. Geen uitzondering is gemaakt voor één of meerdere categorieën gebruikers, bedrijven of sectoren, zoals horeca of veehouderij. Uit onderzoek of bevindingen van toezicht en handhaving kunnen geen argumenten voor een uitzonderingspositie worden afgeleid.

Tegenover de dalende verkoop van rodenticiden staat in beginsel een stijgend gebruik van alternatieve knaagdierbeheersing. Daardoor verschuift omzet van toelatinghouders van rodenticiden naar aanbieders van preventieve en niet-chemische maatregelen en methoden. De verminderde verkoop wordt dan ook macro-economisch gecompenseerd door toenemende verkoop van alternatieven.

De stichting KPMB heeft een certificaat geïntroduceerd, als garantie voor professionaliteit en als waarborg dat de knaagdierbeheersing door de certificaathouder voldoet aan de kwaliteitseisen van integraal plaagmanagement. Omdat de inhoud van het certificaat is afgestemd en vergelijkbaar is met de voorschriften in deze wijzigingsregeling, kunnen toezichthouders in het toezicht rekening houden met het beschikken over het certificaat, als een vorm van conformiteit aan de voorschriften in deze wijzigingsregeling.

3. Wijziging van andere regels

Naast een wijziging van de regels voor het gebruik van rodenticiden die in de vorige paragraaf zijn toegelicht, worden de volgende artikelen en voorschriften gewijzigd.

3.1 Begripsomschrijvingen (onderdeel A)

De afgelopen jaren is een aantal artikelen uit de regeling gewijzigd of vervallen, maar soms is verzuimd om tegelijk ook de bijbehorende begripsomschrijvingen te schrappen. Het begrip 'risicogetal' vervulde een functie in het bepalen van een gezondheidkundige norm (artikelen 2.7, vierde lid en 3.7, vierde lid van de regeling). Beide artikelen zijn inmiddels vervallen. Het begrip 'ultra-low volume-formulering' vervulde een functie in voorwaarden aan het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen met luchtvaartuigen (artikel 8.3, eerste lid), maar inmiddels niet meer.

De 'richtlijn 2000/29/EG' is vervangen door de Uitvoeringsverordening (EU) 2019/2072, zoals bedoeld in artikel 8.3, tweede lid, onderdeel c.

In verband met het voorgaande kunnen ook deze termen vervallen.

3.2 Aanpassing erkende opleidingscodes (onderdeel C)

Bij de aanvraag voor een bewijs van vakbekwaamheid moet onder meer het burgerservicenummer van de aanvrager worden overlegd (artikel 6.2, tweede lid, onder b). Het betreft privacygevoelige informatie, die voor het Bureau Erkenningen en de toezichthoudende instanties NVWA en ILT onvoldoende relevant is. Dit onderdeel is daarom geschrapt.

Een andere wijziging vloeit daaruit voort dat in 2024 opleidingen in het groen middelbaar beroepsonderwijs zijn herzien en gewijzigd. Het gaat onder meer om opleidingen die nodig zijn om gewasbeschermingsmiddelen of biociden te mogen gebruiken. Deze opleidingen worden genoemd in artikel 6.3 van de regeling, met daaraan verbonden een zogenoemde erkende opleidingscode, voorheen crebo-

nummer genoemd. Op het moment dat een opleiding sterk wijzigt, wordt aan de opleiding een nieuwe opleidingscode toegekend. Dat is ook gebeurd met de hierboven bedoelde opleidingen. Om die reden zijn aan artikel 6.3 de nieuwe erkende opleidingscodes toegevoegd. In verband met een lopende overgangmaatregel, zijn zowel de oude als de nieuwe code vermeld.

3.3 Opleiding en examinering biociden (onderdelen D en M)

Het gebruik van sommige categorieën biociden kan grote risico's hebben voor mens, dier of het milieu. Daarom moet degene die een biocide uit één van deze categorieën toepast een opleiding volgen, met goed gevolg examens afleggen en beschikken over een geldig bewijs van vakbekwaamheid.

Het exameninstituut Register Plaagdierbeheersing Milieu en Veiligheid is onderdeel van het zelfstandig bestuursorgaan Stichting Groene Erkenningen en beheert de theorie- en praktijkexamens. In 2024 is een inhoudelijke aanpassing van het systeem van examinering voorbereid. Deze aanpassing noopt tot wijziging van de regeling. Bij deze wijziging wordt waar nodig, waar mogelijk, aangesloten bij het systeem dat geldt voor examinering op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

Doel van de aanpassing is de professionalisering van het systeem van opleiding en examinering. Een belangrijk aspect daarin is de toepassing van een juist gebruik van biociden of integraal plaagmanagement, met als belangrijk uitgangspunt: 'geen vermijdbaar gebruik van biociden'. Dit uitgangspunt is gekozen vanwege de negatieve effecten van biociden voor mens, dier of het milieu. Problemen moeten daarom niet slechts met inzet van biociden worden tegengegaan, maar met een integrale inzet van maatregelen en methoden en vakmanschap. Als een bepaalde drempelwaarde of acceptatiegrens wordt (dreigt te worden) overschreden, worden problemen voorkómen of geminimaliseerd met toepassing van preventieve maatregelen en methoden (zoals omgevingsmanagement) en -als die geen voldoende oplossing bieden- niet-chemische maatregelen. Als ook die maatregelen geen toereikend resultaat opleveren en de vooraf vastgestelde drempelwaarde wordt overschreden, mogen als laatste redmiddel biociden worden toegepast.

Artikel 6.4 van de regeling stelt voorschriften over opleiding en examinering. In de bijlagen worden aspecten gespecificeerd die daarmee samenhangen, namelijk de voorwaarden voor verlenging van een bewijs van vakbekwaamheid en de examenonderwerpen (de zogenoemde 'eindtermen'; bijlagen VI en VII). Dergelijke voorschriften zijn niet opgenomen voor de opleiding en examinering voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Die voorschriften zijn namelijk opgenomen in het examendocument van het exameninstituut Bureau Erkenningen, dat evenals het exameninstituut Register Plaagdierbeheersing Milieu en Veiligheid onderdeel uitmaakt van de Stichting Groene Erkenningen. Vanwege de status van 'zelfstandig bestuursorgaan' en de daaraan verbonden zelfstandigheid, deskundigheid en professionaliteit is het aangewezen om die onderwerpen in documenten van het exameninstituut in plaats van in een ministeriële regeling te regelen. Gelet op het voorgaande is artikel 6.4 aangepast en zijn de bijlagen VI en VII uit de regeling geschrapt.

3.4 Bewijs van vakbekwaamheid biociden (onderdeel E)

Op grond van artikel 6.4 van de regeling behandelt de Minister van Infrastructuur en Waterstaat de aanvragen voor een bewijs van vakbekwaamheid. In de praktijk gebeurt dat door het exameninstituut, het Register Plaagdierbeheersing, Milieu en Veiligheid, onderdeel van de Stichting Groene Erkenningen. Eerder is de bevoegdheid voor het bewijs van vakbekwaamheid gewasbeschermingsmiddelen al aan dit zelfstandig bestuursorgaan overgedragen. Om mogelijke verwarring te voorkomen en om aan te sluiten met de praktijk, gebeurt dat in deze wijzigingsregeling nu ook voor het bewijs van vakbekwaamheid biociden.

3.5 Bewijs van vakbekwaamheid distributeur transport en opslag gewasbeschermingsmiddelen (onderdeel F)

Een distributeur of het personeelslid dat is belast met het op veilige wijze transporteren en opslaan van gewasbeschermingsmiddelen moet beschikken over een bewijs van vakbekwaamheid Distributie en Opslag (artikel 6.7, zevende lid van de regeling). Een dergelijke verplichting maar dan niet alleen voor gewasbeschermingsmiddelen maar allerlei gevaarlijke stoffen, geldt ook op grond van andere regelgeving voor bedrijven die chemische stoffen verhandelen en distribueren. Het vereiste kennisniveau voor die bredere opleiding en examinering overstijgt het kennisniveau dat nodig is voor opleiding in en examinering van kennis van gewasbeschermingsmiddelen. Voor deze bedrijven heeft het bewijs van vakbekwaamheid Distributie en Opslag dan ook onvoldoende toegevoegde waarde.

Om die reden is in deze wijzigingsregeling opgenomen dat in plaats van het bewijs van vakbekwaamheid mag worden volstaan met een qua inhoud ten minste gelijkwaardig diploma of certificaat. De verplichting tot het beschikken over een extra bewijs van vakbekwaamheid is daarmee geschrapt.

3.6 Administratie niet-toegelaten gewasbeschermingsmiddelen en biociden (onderdeel G)

Het binnen Nederland brengen, de productie, de opslag en het vervoer van (niet-toegelaten) gewasbeschermingsmiddelen en biociden zijn in bepaalde situaties toegestaan (artikel 74 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden). Producenten, leveranciers, distributeurs, importeurs en exporteurs houden daarvan administraties bij. Het derde lid, onderdeel c, schrijft bovendien voor dat op de factuur of het afleveringsbewijs (aan de afnemer) 'de totale hoeveelheid voorraad en de veranderingen van de voorraad' (van de producent enzovoort) moeten worden vermeld.

De afnemer heeft geen belang bij deze informatie. Het betreft daarom een verschrijving die nu is gecorrigeerd. Dit leidt tot een vereenvoudiging van de regelgeving.

3.7 Informatie op bulkverpakkingen (onderdeel H)

Gewasbeschermingsmiddelen worden soms in bulkverpakking, zoals in een Intermediate Bulk Container, geproduceerd, binnengebracht, vervoerd of opgeslagen. Vanwege hun grote omvang, zijn bulkverpakkingen niet geschikt of bestemd voor de eindgebruiker. Een bulkverpakking wordt gebruikt om kleinere verpakkingen, die wel bestemd zijn voor de eindgebruiker, mee af te vullen. Daarnaast worden bulkverpakkingen die in Nederland doorgevoerd naar een andere lidstaat of een (ander) derde land.

De NVWA houdt toezicht op de naleving van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden en daarop gebaseerde uitvoeringsregelingen, ook voor gewasbeschermingsmiddelen in bulkverpakking. Om hier effectief uitvoering aan

te kunnen geven, moeten bulkverpakkingen specifieke informatie bevatten, maar die hoeft niet zo uitgebreid te zijn als voor verpakkingen die wel bestemd zijn voor de eindgebruiker.

De wijzigingsregeling specificeert in artikel 7.3e welke informatie ten minste op bulkverpakkingen moet worden vermeld. Dit leidt tot een vereenvoudiging van de regelgeving.

3.8 Uitzondering recreatieterreinen (onderdeel J)

Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouw is niet toegestaan, behoudens enkele uitzonderingen. Op dit verbod gelden uitzonderingen voor situaties waarin, volgens advies van praktijkdeskundigen, het gebruik van preventieve en niet-chemische alternatieven niet technisch haalbaar en financieel betaalbaar is én de inzet van een gewasbeschermingsmiddel onvermijdelijk is. Deze uitzonderingen zijn opgenomen in de artikelen 8.2 tot en met 8.4 van de regeling.

De uitzondering voor (niet door de overheid beheerde) recreatieterreinen wordt beëindigd. Achtergrond voor de uitzondering uit 2016 waren mogelijke praktische problemen voor een deel van de beheerders die omvangrijke terreinen in beheer hebben.²⁶ Inzet van het ministerie was gericht op beëindiging ('uitfaseren') van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen vanaf 2020.²⁷ Om dat doel te bereiken zijn twee handreikingen²⁸ opgesteld, zijn webinars en voorlichtingsbijeenkomsten gehouden en pilots uitgevoerd. Laatstgenoemde handreiking bevat een stappenplan dat inzicht geeft in de eigen situatie (terrein, organisatie, mogelijkheden, wensen, planning) en de keuzes die nodig zijn om een terrein zonder gewasbeschermingsmiddelen te kunnen beheren. Het schrappen van de uitzondering leidt er overigens niet toe dat élk gebruik van gewasbeschermingsmiddelen voortaan niet meer is toegestaan. De middelen mogen nog worden gebruikt, voor zover dat gebruik onvermijdelijk is, tegen de meeste invasieve exotische planten en tegen bepaalde probleemplanten, zoals de Japanse duizendknoop.²⁹

3.9 Uitvoeringsvoorschrift vaststellen milieukwaliteitsnorm (onderdeel K)

Het Ctgb is bevoegd om een milieukwaliteitsnorm vast te stellen en die vervolgens te gebruiken in de toelatingsbeoordeling van een gewasbeschermingsmiddel (artikel 2, onderdeel b van het Bgb). Het Ctgb heeft deze bevoegdheid de laatste jaren niet meer uitgeoefend en vindt die niet meer behoren tot zijn kerntaak. Daarom is een wijziging van het Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden in voorbereiding, waarin deze bevoegdheid wordt geschrapt. Daarmee kan artikel 8.11 eveneens vervallen. Een bijkomende reden voor het laten vervallen is de onjuiste verwijzing in het artikel naar onderdeel f, dat

²⁶ Toelichting bij de Regeling van 3 maart 2016 tot wijziging van de Regeling gewasbeschermingsmiddelen en biociden ter toevoeging van uitzonderingen voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen buiten de landbouw; Staatscourant 2016, nr. 12110,

²⁷ Brief van 16 juli 2018, Kamerstuk 27858, nr. 434. Vertraging is opgetreden door de Covid-19-pandemie,

²⁸ 'Tussenrapportage ervaringen chemievrij onkruidbeheer recreatiesector'; Recron 25 juni 2018 en handreiking 'Beheer van recreatieterreinen zonder chemische bestrijdingsmiddelen'; EcoConsult 2023, versie 01 (bijlage bij de brief van 27 november 2024, Kamerstuk 27858, nr. 683),

²⁹ Artikel 8.3, tweede lid, onderdeel b, respectievelijk eerste lid van de Regeling gewasbeschermingsmiddelen en biociden,

inmiddels is verletterd tot het hierboven genoemde onderdeel b en naar de vervallen bijlage XV.

3.10 Overgangsrecht licentie knaagdierbeheersing (onderdeel L)

Artikel 11.10d bepaalde dat een 'licentie voor het beheersen van knaagdieren door een agrarische ondernemer op het eigen bedrijf die is afgegeven voor 1 november 2017 geldt als een licentie voor het beheersen van knaagdieren op een agrarisch bedrijf'. Een dergelijke 'licentie' geldt voor een periode van ten hoogste vijf jaar. Dit overgangsrecht is daarom niet meer van toepassing en kan daarom vervallen.

3.11 Bestuurlijke boete juist gebruik biociden (onderdeel N)

Op grond van artikel 90 van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden kan een bestuurlijke boete worden opgelegd in geval van overtreding van het bepaalde bij of krachtens artikel 78. Dat artikel bevat de bevoegdheid om regels te stellen voor een juist gebruik van biociden. Artikel 118, eerste lid van de wet geeft daarnaast de bevoegdheid tot het stellen van regels voor de goede uitvoering van het bepaalde bij EG-verordeningen. In de wijzigingsregeling is daarom in bijlage XIII een boetecategorie toegevoegd.

4. Effecten van de wijzigingsregeling

De wijzigingsregeling heeft gevolgen voor degenen die de voorschriften zullen uitvoeren. In dit hoofdstuk komen die effecten aan de orde.

4.1 Effecten regels voor rodenticiden

Deels worden de effecten besproken in paragraaf 2.5.3, de beoordeling van de evenredigheid van de maatregelen. In deze paragraaf wordt aanvullend nog op drie andere onderwerpen ingegaan.

4.1.1 Doenvermogen

Voorschriften moeten uitvoerbaar zijn voor degenen die de voorschriften moeten naleven. Volgens onderzoek houdt dit zogenoemde 'doenvermogen' verband met aspecten als temperament, zelfcontrole en overtuigingen.³⁰

Streven in deze wijzigingsregeling zijn concrete voorschriften en maatregelen die niet of niet veel verder gaan dan verwacht mag worden van een vakbekwame gebruiker van rodenticiden, in het kader van een normale bedrijfsvoering of van zijn wettelijke zorgplicht. Bij een deel van de bedrijven zijn er zorgen over de werkbaarheid en uitvoerbaarheid van de (veelal administratieve) voorschriften voor praktisch ingestelde en opgeleide medewerkers.³¹

4.1.2 Uitvoeringslasten

Het Adviescollege toetsing regeldruk adviseert over de regeldruk van voorgenomen wet- en regelgeving. Het adviescollege beoordeelt de regeldruk aan de hand van een toetsingskader:

1. Is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn minder belastende alternatieven beschikbaar?
3. Is de gekozen uitvoeringswijze werkbaar voor degenen die de wetgeving moeten naleven?

³⁰ Bladzijde 10 van het WRR-Rapport 'Weten is nog geen doen; Een realistisch perspectief op redzaamheid', april 2027,

³¹ Bladzijde 22 van het rapport 'Wettelijke verplichting geïntegreerde knaagdierbeheersing – uitvoerbaarheid en lasten; Rapportage van indicatief onderzoek', Bureau KLB, februari 2026,

4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

De eerste vraag komt aan de orde in de paragrafen 2.2 en 2.3, de tweede vraag in de subparagrafen 2.51 en 2.5.3 en de derde vraag in subparagraaf 4.1.1.

Over de vierde vraag, de gevolgen van de regeldruk, wordt opgemerkt dat de voorschriften in de wijzigingsregeling zijn afgestemd en inhoudelijk vergelijkbaar met die op basis van het certificaat van de stichting KPMB, bedoeld in paragraaf 2.4.

Als knaagdierbeheersers hun werkmethoden moeten aanpassen, ervaren zij een toename van uitvoeringslasten (ten opzichte van de situatie tot eind 2023, de uiterste datum dat in sommige gevallen het KPMB-certificaat niet verplicht was). Zij meldden meerwerk en -kosten van 10% en 15%, plus out-of-pocketkosten voor certificering en audits. Andere bedrijven moeten juist meer klantbezoeken afleggen en meer schriftelijk vastleggen dan voorheen; zij meldden een meer dan verdubbeling van kosten.³²

Voor een inschatting van de kosten die samenhangen met de deskundigheidsbevordering door de extern onafhankelijk deskundige is uitgegaan van de kosten voor het verkrijgen van het certificaat.³³

De kosten³⁴ daarvan worden mede bepaald door de omvang van het personeelsbestand.

Tabel 2: Kosten in euro's voor verkrijgen certificaat (tussen haakjes de minimum tijdsbesteding in uren)

Personeels bestand	Kosten initiële audit (jaar 1)		Kosten periodieke audit (jaar 2 of jaar 3)		Afdracht stichting KPMB (per jaar)
1*	126	(3)	84	(2)	60
1	168	(4)	126	(3)	345
2-5	252	(6)	168	(4)	560
6-20	336	(8)	252	(6)	830
21-30	420	(10)	294	(7)	1.160
31-60	504	(12)	336	(8)	1.690
>60	588	(14)	420	(10)	2.865

* Knaagdierbeheersing wordt uitsluitend op de eigen locatie uitgevoerd.

Per 1 januari 2026 zijn er 265 bedrijven en 10 gemeenten die beschikken over een certificaat en die dus rodenticiden mogen toepassen. In onderzoek, aangehaald in paragraaf 4.1.2, schat een brancheorganisatie in dat ongeveer 400-500 bedrijven met rodenticiden knaagdierbeheersing uitvoeren.

Gelet op het voorgaande heeft de wijzigingsregeling substantiële gevolgen voor het doenvermogen en voor de uitvoeringslasten van de branche. Daartegenover staat dat het gebruik van rodenticiden sterk negatieve effecten heeft voor mens,

³² Hoofdstuk 4, (zie bladzijde 15) van het rapport 'Wettelijke verplichting geïntegreerde knaagdierbeheersing – uitvoerbaarheid en lasten; Rapportage van indicatief onderzoek', Bureau KLB, februari 2026,

³³ Bladzijde 25 van het Certificatieschema IPM-Knaagdierbeheersing (CIK), versie 4.0, 2025

³⁴ In afwijking van bladzijde 15 van het Handboek Meting Regeldrukkosten is uitgegaan van een tarief van 42 euro (technici en ander middelbaar opgeleid personeel), omdat de cao-lonen en contractuele loonkosten sinds 2020 gemiddeld met ongeveer 25% zijn gestegen (CBS Statline),

dier en het milieu. Bovendien is naleving van de voorschriften noodzakelijk om die rodenticiden beschikbaar te houden voor de Nederlandse markt (vgl paragraaf 2.2).

Streven is om samen met branche-organisaties, overheden, opdrachtgevers, toezichthouders en andere betrokkenen een soepele, effectieve en duurzame knaagdierbeheersing te realiseren.

De ontwerp-regeling is voor advies aan het Adviescollege Toetsing Regeldruk voorgelegd. In hoofdlijnen luidt het advies:

De conclusies zijn grotendeels in de voorschriften en de toelichting verwerkt.

Naar aanleiding van het advies wordt nog het volgende opgemerkt:

4.1.3 Handhaafbaarheid, Uitvoerbaarheid en Fraudebestendigheid

De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit en de Inspectie Leefomgeving en Transport hebben de handhaafbaarheid, uitvoerbaarheid en fraudebestendigheid van de ontwerp-regeling beoordeeld. 'Handhaafbaarheid' richt zich in dit geval op de vraag of de wijzigingsregeling voldoende handvatten biedt om te kunnen handhaven op de voorgeschreven maatregelen. 'Uitvoerbaarheid' ziet op de mate of het toezicht op de wijzigingsregeling praktisch uitvoerbaar is; duidelijk moet zijn op welke wijze toezichthouders invulling kunnen geven aan toezicht en handhaving. 'Fraude' is de opzettelijke misleiding om onrechtmatig voordeel te verkrijgen, ten koste van iemand of iets anders; 'fraudebestendig' is dan ook de vraag of de wijzigingsregeling voldoende bestand is tegen fraude of misbruik door frauduleuze handelingen.

De conclusies van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit en de Inspectie Leefomgeving en Transport zijn in de voorschriften en de toelichting verwerkt.

Naar aanleiding van de adviezen uit de beoordeling wordt **nog het volgende opgemerkt:**

4.2 Effecten overige wijzigingen

Het vervallen van begripsomschrijvingen (paragraaf 3.1) leidt niet tot uitvoeringslasten en heeft geen effecten voor het doenvermogen van degenen die de regelgeving uitvoeren. Dat is evenmin het geval bij de aanpassing van enkele erkende opleidingscodes, de overdracht van de bevoegdheid om te besluiten op de aanvraag om een bewijs van vakbekwaamheid, het schrappen van de bevoegdheid van het Ctgb om een milieukwaliteitsnormen af te leiden, het vervallen van het overgangsrecht voor de licentie knaagdierbeheersing, de overheveling van de exameneisen van de regeling naar de examendocumenten van exameninstituut RPMV en het opnemen van een extra boetecategorie (paragrafen 3.2, 3.3, 3.4 en 3.9 tot en met 3.11).

De heroverweging van enkele onderwerpen die moeten worden geregistreerd (paragraaf 3.5 tot en met 3.7) leidt tot een beperkte vermindering van regels en daarmee van de uitvoeringslasten.

Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op recreatieterreinen (paragraaf 3.8) is na inwerkingtreding van de wijzigingsregeling niet meer toegestaan, met uitzondering van de beheersing van de bomen, planten en kruiden genoemd in artikel 8.3 van de regeling.

Deze wijziging genereert geen toename van de *administratieve lastendruk* voor terreinbeheerders. Indien terreinen zonder gebruik van gewasbeschermingsmiddelen worden beheerd zijn administratieve verplichtingen

bestaande uit een bewijs van vakbekwaamheid, het bijhouden van een gewasbeschermingsmonitor en een register en het indienen van een melding bij het bevoegd gezag niet langer van toepassing.

De maatregelen leiden evenmin tot een significante toename van de *beheerkosten* voor terreinbeheerders. Volgens onderzoek zorgt een chemievrij beheer 'voor een gezondere leef- en werkomgeving op recreatieterreinen, maakt het recreatieondernemingen toekomstbestendiger, kan het zorgen voor meer beleving en biodiversiteit en levert het mogelijk kostenbesparingen op.'³⁵ Hoofdstuk 2 van de handreiking beschrijft een stappenplan om 'op succesvolle en duurzame wijze te komen tot een terreinbeheer zonder gebruik' gewasbeschermingsmiddelen. Anders dan voorheen is voor dat beheer (het onderhoud van) apparatuur voor toediening van gewasbeschermingsmiddelen niet meer nodig, hetgeen de beheerkosten reduceert.

4.3 Internetconsultatie

Internetconsultatie informeert burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties over wetgeving die in voorbereiding is. Zij worden in de gelegenheid gesteld suggesties te doen om de kwaliteit en uitvoerbaarheid van deze voorstellen te verbeteren. Internetconsultatie vergroot de transparantie van het proces, de mogelijkheden voor publieke participatie en draagt bij aan de kwaliteit en uitvoerbaarheid van wet- en regelgeving.

Van XXX 2026 tot en met XXX 2026 was de ontwerp-regeling op internet opengesteld voor inspraak. Daarop zijn XX reacties ingediend. Naar aanleiding van de reacties wordt het volgende opgemerkt:

4.4 Overgangsrecht

De wijzigingsregeling bevat geen overgangsrecht of extra overgangstermijn. In paragraaf 2.5.1 is toegelicht dat elke knaagdierbeheerser die rodenticiden toepast, sinds uiterlijk 1 januari 2024 moet beschikken over een certificaat. De voorschriften behorend bij dat certificaat zijn (grotendeels) gelijk aan die uit bijlage XVIII van de wijzigingsregeling. Daarom beschikt elk bedrijf inmiddels over voldoende kennis en ervaring van de laatstgenoemde voorschriften. Daarnaast is een extra overgangstermijn, langer dan de gebruikelijke termijn van twee maanden voorafgaande aan inwerkingtreding, niet nodig, gelet op de aard en inhoud van de voorschriften in bijlage XVIII.

Voor de voorschriften bedoeld in hoofdstuk 3 van de toelichting bestaat evenmin aanleiding voor overgangsrecht of een extra overgangstermijn.

4.5 Notificatie aan de Europese Commissie

De maatregelen uit de ontwerp-regeling (in het bijzonder over het gebruik van rodenticiden en over bulkverpakkingen) zijn op XXX 2026 als technisch voorschrift gemeld aan de Commissie van de Europese Gemeenschappen (notificatienummer: 2026/XXX/NL). De Commissie en de andere lidstaten zijn daarmee in de gelegenheid gesteld te beoordelen of de maatregelen leiden tot een ongerechtvaardigde belemmering voor het functioneren van de interne Europese markt, in strijd met het Verdrag.

De Commissie heeft geen opmerkingen en geen 'uitvoerig gemotiveerde mening' ingediend.

³⁵ Bladzijde 2 van de handreiking 'Beheer van recreatieterreinen zonder chemische bestrijdingsmiddelen'; EcoConsult 2023, versie 01 (bijlage bij de brief van 27 november 2024, Kamerstuk 27858, nr. 683).

Het ontwerpbesluit is niet aan de World Trade Organisation (WTO) voorgelegd, omdat het in dat kader geen significante gevolgen heeft.

Artikelsgewijs

Artikel I

Onderdeel I

Artikel 8.1a en bijlage XVIII zijn van toepassing op een bedrijf dat of andere organisatie die een rodenticide toepast die is toegelaten voor professioneel gebruik. Onder 'toegelaten voor professioneel gebruik' worden ook verstaan de rodenticiden die zijn 'toegelaten voor zowel professioneel én niet-professioneel gebruik.

Doel van bijlage XVIII is het minimaliseren van het gebruik van rodenticiden en het treffen van passende risicoreducerende maatregelen om minimale blootstelling van mens, dier en milieu aan rodenticiden te garanderen. De voorschriften in de bijlage zijn een aanvulling op reeds bestaande voorschriften, zoals de algemene zorgplicht (artikel 2a van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden), de dosering en andere gebruiksvoorschriften van het Ctgb en het voorschrift dat degene die een rodenticide toepast die is toegelaten voor professioneel gebruik, moet beschikken over een geldig bewijs van vakbekwaamheid (artikel 17a van het Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden) en dus een opleiding heeft gevolgd en met succes de examens heeft afgelegd.

Bij knaagdierbeheersing wordt een voorkeursvolgorde in acht genomen: als een vooraf vastgestelde drempelwaarde wordt (dreigt te worden) overschreden, worden problemen voorkómen of geminimaliseerd door toepassing van preventieve maatregelen en methoden (zoals omgevingsmanagement) en -als die geen voldoende oplossing bieden- met niet-chemische maatregelen. Als ook die maatregelen geen toereikend resultaat opleveren, worden bij overschrijding van de drempelwaarde bedoeld in paragraaf B1.5 van bijlage XVIII, als laatste redmiddel rodenticiden toegepast.

De voorschriften gaan uit van een structurele en cyclische aanpak van knaagdierbeheersing, bestaande uit de fasen voorbereiden, uitvoeren, evalueren en registreren, in combinatie met deskundigheidsbevordering. De fase 'voorbereiden' bestaat ten minste uit een introductie op benodigde beheersingsactiviteiten, opbouw van het dossier, uitvoeren van een risico-inventarisatie, ontwikkelen van een beheerstrategie en het opstellen van een plan van aanpak. Met 'uitvoeren' wordt het uitvoeren van het plan van aanpak bedoeld en met 'controleren' het monitoren, registreren en evalueren van de voorafgaande fasen. Zo nodig worden aanpassingen in planning, uitvoering en controle doorgevoerd. Ten slotte, de 'deskundigheidsbevordering' is het leren over juist gebruik, met als doel die kennis, ervaring en de bevindingen en het advies van een extern onafhankelijk deskundige toe te passen in de toekomst.

Knaagdierbeheersing vereist samenwerking tussen knaagdierbeheerser en opdrachtgever. Een deel van de acties zal tijdens de dagelijkse bedrijfsvoering worden uitgevoerd door degene die de overlast ervaart, zoals de uitvoering van reinigingswerkzaamheden of het beperken van nestelmogelijkheden

('habitatmanagement') en het voedselaanbod voor knaagdieren. De toepassing van rodenticiden, met inbegrip van het bijvullen van de lokaaskisten, is echter voorbehouden aan de knaagdierbeheerser. Samenwerking tussen betrokkenen is eveneens nodig als moet worden geconcludeerd dat een hoge populatiedruk van knaagdieren niet op de projectlocatie van de opdrachtgever wordt veroorzaakt, maar dat de bron van overlast zich op aangrenzende percelen c.q. bedrijven bevindt.

Indien de opdrachtgever niet of niet meer tot samenwerking is genegen, verdient het de voorkeur een en ander in een rapport van bevindingen te vermelden en dat op te nemen in het dossier, om eventuele onduidelijkheden, misverstanden of aansprakelijkheden te vermijden.

Kadavers van knaagdieren en restanten rodenticiden moeten op zo'n manier worden behandeld dat geen blootstelling van mens, dier of het milieu mogelijk is. Dat kan bijvoorbeeld worden bereikt door afvoer in afgesloten plastic zakken naar de daarvoor bestemde afvalstroom. Dit volgt uit andere regelgeving en is daarom niet in de (wijzigings)regeling voorgeschreven.

Onder een onafhankelijk deskundige wordt in dit geval verstaan een methodologisch en beleidsinhoudelijk deskundige die geen inhoudelijke of procesmatige verantwoordelijkheid draagt of heeft gedragen voor het te beoordelen onderwerp en die geen rol heeft gespeeld bij de totstandkoming van de informatie, rapporten van bevinding of de evaluaties die ten grondslag liggen aan het verslag. Meer concreet zal het bij knaagdierbeheersing vaak gaan om een bedrijf met meer dan voldoende kennis en ervaring over knaagdierbeheersing. De 'kennis' blijkt uit zijn aantoonbare kennis van de inhoud (waaronder het geldig bewijs van vakbekwaamheid) en die van de methodologie (kennis over het opzetten, uitvoeren en analyseren van onderzoek). De 'ervaring' betekent in dit geval: ten minste drie jaar ervaring in de uitvoering van knaagdierbeheersing. De kennis en ervaring moeten de extern, onafhankelijke deskundige in staat stellen om de knaagdierbeheersing door het bedrijf te controleren, te beoordelen en daarover te adviseren.

Hoofdstuk 3 bevat een toelichting op de aanleiding voor en de inhoud van een aantal wijzigingen. Het betreft zogenoemd 'regulier onderhoud' aan de regeling, die meest geen verdere, artikelsgewijze toelichting behoeven. Over één onderdeel wordt nog het volgende toegelicht.

Onderdeel H Informatie op bulkverpakkingen

Aan artikel 1 van de regeling wordt de definitie van bulkverpakking toegevoegd. De definitie sluit aan bij het kenmerk dat gewasbeschermingsmiddelen in bulkverpakkingen van 'gewone' gewasbeschermingsmiddelen onderscheidt, namelijk dat ze vanwege de grootte van de verpakking niet bestemd zijn voor de eindgebruiker.

Het nieuwe artikel 7.3e Rgb benoemt welke gegevens op een bulkverpakking moeten worden vermeld, zodat effectief toezicht kan worden gehouden. Zo moeten de naam van het gewasbeschermingsmiddel worden vermeld en het toelatingsnummer of toelatingskenmerk in het land van bestemming. Als het middel in Nederland of een ander land is toegelaten, moet bovendien het nummer waaronder het is toegelaten, worden vermeld op de verpakking. Als in het andere

land geen toelatingsnummer is afgegeven, mag met een ander kenmerk worden volstaan waaruit blijkt dat het middel is toegelaten in het land van bestemming. Met dit voorschrift wordt zoveel mogelijk aangesloten bij hoofdstuk 7 van de regeling, met name artikel 7.3c, eerste lid, waarin staat welke gegevens van een gewasbeschermingsmiddel moeten worden geadministreerd. Door vastlegging van die gegevens kan een koppeling worden gemaakt tussen het middel en de administratie, zodat kan worden nagegaan of is voldaan aan de administratieverplichtingen van artikel 7.3c en of de gegevens met elkaar overeenstemmen. Voor zover van toepassing, kan ook worden nagegaan of is voldaan aan artikel 7.3d Rgb, over vervoer en opslag van gewasbeschermingsmiddelen die bestemd zijn voor gebruik buiten Nederland.

Voorts moeten de formulering van het gewasbeschermingsmiddel en gegevens over de fabrikant worden vermeld op de verpakking. Gewasbeschermingsmiddelen worden vaak onder allerlei namen in verschillende lidstaten en/of derde landen op de markt gebracht. Op basis van de formulering kan dan worden bepaald welk gewasbeschermingsmiddel betreft en dat is nodig om te kunnen bepalen of een equivalent middel in Nederland is toegelaten en maakt daarnaast een controle aan de hand van het MSDS (veiligheidsinformatieblad) mogelijk. Gegevens over de fabrikant zijn van belang als er vragen zijn over het gewasbeschermingsmiddel of als om een andere reden contact moet worden opgenomen.

De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,

S.P.A. Erkens

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,

A.W.H. Bertram